

Oikeustapauskokoelma

Asia C-565/16

Asia, jonka ovat panneet vireille Alessandro Saponaro ja Kalliopi-Chloi Xylina

(Eirinodikoieo Leroun esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Asetus (EY) N:o 2201/2003 – Jäsenvaltion tuomioistuin, johon on jätetty alaikäisen lapsen puolesta hakemus perinnöstä luopumista koskevasta luvasta – Toimivalta vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Oikeuspaikkasopimus – 12 artiklan 3 kohdan b alakohta – Toimivallan hyväksyminen – Edellytykset

Tiivistelmä – Unionin tuomioistuimen tuomio (kuudes jaosto) 19.4.2018

1. *Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Asetus N:o 2201/2003 – Soveltamisala – Yksityisoikeudellisten asioiden käsite – Vanhempainvastuun käyttämiseen liittyvät toimenpiteet – Tuomioistuimen myöntämä lupa luopua alaikäisen lapsen puolesta perinnöstä kuuluu vanhempainvastuun alaan – Asetusta N:o 650/2012 ei sovelleta*

(Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus N:o 650/2012; neuvoston asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklan 1 kohdan b alakohta, 2 artiklan e alakohta ja 3 artiklan f alakohta)

2. *Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Asetus N:o 2201/2003 – Toimivalta vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Oikeuspaikkasopimus – Asianosaisten nimenomainen tai yksiselitteisesti hyväksymä toimivalta – Ulottuvuus*

Alaikäisen lapsen vanhempien yhdessä tekemä hakemus samassa tuomioistuimessa on yksiselitteinen (Neuvoston asetuksen N:o 2201/2003 12 artiklan 3 kohdan b alakohta)

3. *Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Asetus N:o 2201/2003 – Toimivalta vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Oikeuspaikkasopimus – Asianosaisten nimenomainen tai yksiselitteisesti hyväksymä toimivalta – Asianosaisten käsite – Syyttävä, joka on kansallisen oikeuden mukaan suoraan lain nojalla asianosainen menettelyssä, kuuluu tämän käsitteen soveltamisalaan*

(Neuvoston asetuksen N:o 2201/2003 12 artiklan 3 kohdan b alakohta)

4. *Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Asetus N:o 2201/2003 – Toimivalta vanhempainvastuuta koskevissa asioissa –*

Oikeuspaikkasopimus – Asianosaisten nimenomainen tai yksiselitteisesti hyväksymä toimivalta – Hyväksyntä, joka on oltava olemassa haastehakemuksen jättämishetkellä – Tietty sen ajankohdan jälkeen, jona asia on saatettu vireille, jotka voivat osoittaa hyväksynnän puuttumisen kyseisenä ajankohtana – Suoraan lain nojalla asianosaisena olevan syyttäjän esittämä vastustus

(Neuvoston asetuksen N:o 2201/2003 12 artiklan 3 kohdan b alakohta)

5. *Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Asetus N:o 2201/2003 – Toimivalta vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Oikeuspaikkasopimus – Asianosaisten nimenomainen tai yksiselitteisesti hyväksymä toimivalta – Ulottuvuus – Vanhempien yhdessä alaikäisen lapsen puolesta jättämä hakemus perinnöstä luopumista koskevasta luvasta kuuluu tähän toimivaltaan – Edellytykset*

(Neuvoston asetuksen N:o 2201/2003 12 artiklan 3 kohdan b alakohta)

1. Ks. tuomion teksti.

(ks. 16–19 kohta)

2. Ks. tuomion teksti.

(ks.25 kohta)

3. Ks. tuomion teksti.

(ks. 26–29 kohta)

4. Sen ajankohdan, jona menettelyn asianosaisten hyväksyntä on annettava, eli ajankohdan, jona asia on tullut vireille, osalta asetuksen N:o 2201/2003 16 artiklasta ilmenee, että se on lähtökohtaisesti ajankohta, jona haastehakemus tai vastaava asiakirja jätetään tuomioistuimeen (tuomio 1.10.2014, E, C-436/13, EU:C:2014:2246, 38 kohta ja tuomio 12.11.2014, L, C-656/13, EU:C:2014:2364, 55 kohta).

5. Tiettyjen tosiseikkojen tapahtuminen sen ajankohdan jälkeen, jona asia on saatettu vireille, voi kuitenkin osoittaa, että asetuksen N:o 2201/2003 12 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu hyväksyntä puuttui kyseisenä ajankohtana. Unionin tuomioistuin katsoi siten 12.11.2014 antamassaan tuomiossa L (C-656/13, EU:C:2014:2364, 56 ja 57 kohta), että tässä säännöksessä tarkoitettun nimenomaisen tai vähintään yksiselitteisen suostumuksen olemassaoloa ei selvästikään voida todeta, kun asia on saatettu kyseessä olevan tuomioistuimen käsiteltäväksi ainoastaan yhden menettelyn asianosaisen aloitteesta ja toinen asianosainen kiistää myöhemmin ensimmäisen menettelyn ensimmäisessä oikeudenkäyntikirjelmässään kyseisen tuomioistuimen toimivallan.

6. Samoin tilanteessa, jossa sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaan syyttäjän katsotaan olevan suoraan lain nojalla asianosainen vanhempainvastuuta koskevassa menettelyssä, se, että tämä asianosainen vastustaa kyseessä olevan lapsen vanhempain tekemää tuomioistuimen valintaa sen ajankohdan jälkeen, jona asia on saatettu vireille, on esteenä sille, että menettelyn kaikkien asianosaisten katsottaisiin hyväksyneen oikeuspaikkasopimuksen kyseisenä ajankohtana. Sitä vastoin tällaisen vastustuksen puuttuessa kyseisen asianosaisen hyväksyntää voidaan pitää implisiittisenä ja edellytyksenä siitä, että kaikki menettelyn asianosaiset ovat yksiselitteisesti asian vireillepanoajankohtana hyväksyneet oikeuspaikkasopimuksen, voidaan katsoa täyttyneen.

(ks. 30–32 kohta)

7. Pääasian kaltaisessa tilanteessa, jossa alaikäisen lapsen vanhemmat, jotka asuvat vakituisesti viimeksi mainitun kanssa jäsenvaltiossa, ovat tehneet kyseisen lapsen puolesta hakemuksen luvasta saada luopua perinnöstä toisen jäsenvaltion tuomioistuimessa, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 12 artiklan 3 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että

- se, että lapsen vanhemmat ovat yhdessä saattaneet asian vireille valitsemassaan tuomioistuimessa, on heidän yksiselitteinen hyväksyntänsä tämän tuomioistuimen toimivallalle
- syyttäjä, joka kansallisen oikeuden mukaan on suoraan lain nojalla asianosainen vanhempien vireille panemassa menettelyssä, on asetuksen N:o 2201/2003 12 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu menettelyn asianosainen. Se, että tämä asianosainen vastustaa lapsen vanhempien suorittamaa tuomioistuimen valintaa sen jälkeen, kun asia on saatettu vireille kyseisessä tuomioistuimessa, on esteenä sille, että menettelyn kaikkien asianosaisten katsottaisiin hyväksyneen oikeuspaikkasopimuksen kyseisenä ajankohtana. Tällaisen vastustuksen puuttuessa kyseisen asianosaisen hyväksyntää voidaan pitää implisiittisenä ja edellytyksen siitä, että kaikki menettelyn asianosaiset ovat yksiselitteisesti asian vireillepanoajankohtana hyväksyneet oikeuspaikkasopimuksen, voidaan katsoa täyttyneen, ja
- sen seikan perusteella, että vainajan kotipaikka hänen kuolinpäivänään, perinnön kohteena oleva hänen omaisuutensa sekä jäämistön velat sijaittivat siinä jäsenvaltiossa, jonka alueella valittu tuomioistuin sijaitsee, voidaan katsoa, että tällainen oikeuspaikkasopimus on lapsen edun mukainen, kun ei ole esitetty seikkoja, jotka osoittavat, että oikeuspaikkasopimuksella voi olla vahingollista vaikutusta lapsen tilanteeseen.

(ks. 40 kohta ja tuomiolauselma)